

Voorzitter en leden GOR Rijk

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Contactpersoon

Naam *[Fotografie van contactpersoon]*
Functie *[Functie van contactpersoon]*
Telefoon *[Telefoonnummer]*
E-mail *[E-mailadres]*

Kenmerk

2023-0000273208

Uw kenmerk

Bijlage(n)

6

Datum 16 mei 2023

Betreft Instemmingsverzoek GOR Rijk, Kader uniforme basiseisen vertrouwenspersonen rijksoverheid

In het voorliggende Kader uniforme basiseisen vertrouwenspersonen Rijksoverheid, zijn de rol, taak en functie van de vertrouwenspersoon vastgelegd. Hierbij leg ik u het Kader, op grond van artikel 27, eerste lid, aanhef en onder d van de WOR, ter instemming voor.

Doelstelling

Vertrouwenspersonen zijn onmisbaar voor een integrale en veilige werkomgeving. De gebeurtenissen bij onder andere The Voice en DWDD maken wederom het belang hiervan zichtbaar. Uit onderzoek weten we dat ook binnen het Rijk sprake is van ongewenste omgangsvormen. Vertrouwenspersonen zijn ook binnen het Rijk van groot belang voor het creëren van een veilige werkomgeving. Vertrouwenspersonen kunnen medewerkers helpen die zijn lastig gevallen of ergens mee zitten.

Medewerkers kunnen altijd bij een vertrouwenspersoon terecht voor onafhankelijk en vertrouwelijk advies. Met het Kader uniforme basiseisen vertrouwenspersonen Rijksoverheid (hierna: Kader) wordt een impuls gegeven aan versteviging van de positie en de professionalisering van de vertrouwenspersoon. Taak en rol van de vertrouwenspersoon (VP) gelden straks op uniforme wijze voor alle vertrouwenspersonen binnen het Rijk.

De GOR Rijk (werkgroep) is steeds betrokken geweest bij de ontwikkeling van het Kader. Ook is advies ingewonnen bij de vertrouwenspersonen zelf en andere deskundigen.

Het Kader is een doorontwikkeling van de Leidraad uniforme basiseisen vertrouwenspersonen rijksoverheid van 14 mei 2020, die tot stand is gekomen op initiatief van het Interdepartementaal Platform voor Integriteitsmanagement (IPIM)¹. Aanleiding is een onderzoek door Nyenrode Business Universiteit naar de wensen en behoeftes van vertrouwenspersonen binnen de rijksoverheid in opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken².

¹ Zie toezegging in de brief van de Minister van BZK van 20 juni 2019 met als onderwerp: "Rol en positie interne en externe vertrouwenspersonen en verkenning rijksbrede escalatiemogelijkheid".

² Nyenrode Business Universiteit: Onderzoek wensen en behoeftes vertrouwenspersonen Rijksoverheid, 15 april 2019, drs. Sacha Spoor, met medewerking van drs. Irene Jonkers en prof. Dr. Ronald Jeurissen.

Datum

Kenmerk

2023-0000273208

De ICOP en de ICBR hebben op 7 juni 2022, resp. op 22 juni 2022 ingestemd met een concept Kader uniforme basiseisen vertrouwenspersonen rijksoverheid.

Toelichting

Selectie vertrouwenspersonen

Toegankelijkheid is een essentiële voorwaarde voor het goed functioneren van vertrouwenspersonen. De medewerker moet kunnen kiezen uit een divers team van vertrouwenspersonen. Bij de samenstelling wordt daarom gelet op geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, afkomst en fysieke mogelijkheden. Op alle functieniveaus moeten herkenbare en toegankelijke vertrouwenspersonen beschikbaar zijn.

Een lid van de ondernemingsraad maakt voortaan deel uit van de selectiecommissie. Het OR-lid is daarbij niet enkel toehoorder, maar een volwaardig lid. Een actieve betrokkenheid van medezeggenschap draagt bij aan het gezag en draagvlak van de vertrouwenspersoon in de organisatie.

Basisopleiding vertrouwenspersonen

De eis die aan de vertrouwenspersonen wordt gesteld is dat zij een meerdaagse basisopleiding volgen. In hoofdstuk 8 van het Kader worden de randvoorwaarden geschetst waaraan de basisopleiding dient te voldoen. Belangrijk is dat de kwaliteit van de basisopleiding in orde is en voldoet aan de door het Rijk gestelde eisen.

De departementen bepalen zelf welk aanbod het meest geschikt is en met welk opleidingsinstituut zij in zee gaan. Bij het Kader (bijlage 3) is een handreiking gevoegd, waarin een aantal kwaliteitseisen zijn opgenomen, waaraan de basisopleiding vertrouwenspersonen wordt geacht te voldoen.

De eindtoets moet worden beschouwd als ontwikkeltoets of ontwikkelassessment, waarmee de vertrouwenspersoon kan worden geholpen om zijn rol goed te vervullen. De eindtoets is nadrukkelijk niet bedoeld als selectiecriterium voor de aanwijzing als vertrouwenspersoon. Ook minder hoogopgeleide medewerkers moeten de rol van vertrouwenspersoon kunnen vervullen.

Deelname aan de basiscursus voor de zittende vertrouwenspersonen is niet verplicht. Als zittende vertrouwenspersonen echter interesse hebben om (opnieuw) deel te nemen, om hun vaardigheden te trainen en hun kennis te verbreden, dienen zij daartoe nadrukkelijk in de gelegenheid te worden gesteld.

Duur van de aanwijzing

De duur van de aanwijzing als vertrouwenspersoon is nu nog per departement verschillend geregeld. In de bestaande (Ministeriele) regelingen worden termijnen tussen de 2 en 5 jaar genoemd. In een enkel geval wordt de vertrouwenspersoon zelfs voor onbepaalde termijn aangewezen. De vertrouwenspersoon wordt voortaan aangewezen voor een termijn van vier jaar met de mogelijkheid tot eenmalige verlenging met maximaal vier jaar.

Datum

Kenmerk

2023-0000273208

Nadien is verlenging niet meer mogelijk, tenzij dit noodzakelijk wordt geacht, vanwege:

- de gewenste diversiteit binnen de groep vertrouwenspersonen t.o.v. de samenstelling van de medewerkers binnen de organisatie;
- een goede mix van ervaring(sopbouw) in de groep vertrouwenspersonen
- unieke expertise van de vertrouwenspersoon

Met maximering van de periode van aanwijzing wordt de diversiteit zoveel mogelijk gewaarborgd en blijft het team van vertrouwenspersonen een afspiegeling van een steeds veranderend personeelsbestand.

Voorafgaande aan de verlenging vindt er een evaluatiegesprek plaats, waarin het functioneren van de vertrouwenspersoon aan de orde wordt gesteld. Doel is om de vertrouwenspersoon, in samenspraak met de kwaliteitsfunctionaris te laten reflecteren op zijn eigen functioneren en om te bezien of de kennis (nog) voldoende is om de rol op een goede manier te kunnen uitoefenen. Dat is per departement verschillend geregeld. Een evaluatiegesprek is geen beoordelingsgesprek en heeft dus ook geen rechtspositionele gevolgen. Onder kwaliteitsfunctionaris wordt verstaan een integriteitscoördinator, een coördinator vertrouwenspersonen of een medewerker die daarvoor speciaal is aangewezen (zoals bij JenV).

Addendum arbeidsovereenkomst

De individuele afspraken met de vertrouwenspersoon dienen schriftelijk te worden vastgelegd, in een addendum bij de arbeidsovereenkomst. Daarmee is voor alle partijen duidelijk wat deze afspraken behelzen.

Voor deze vorm is gekozen op basis van juridisch advies ingewonnen bij O&P Rijk en sluit aan bij het model opgenomen in de CAO Rijk. (bijlage 03 CAO Rijk: 'Model addendum bij overstap naar een andere organisatie').

Faciliteren vertrouwenswerk

In het Kader is vastgelegd dat de vertrouwenspersoon gemiddeld vier uur in de week wordt vrijgesteld om zijn taak te kunnen uitvoeren. In de praktijk kan er sprake zijn van pieken en dalen, terwijl het 'normale werk' gewoon doorloopt. De vertrouwenspersoon treedt in overleg met zijn leidinggevende en collega's om dit in goede banen te leiden. Van de leidinggevende wordt verwacht dat hij de vertrouwenspersoon faciliteert en hem voldoende ruimte geeft om zijn taak op een goede manier te vervullen. De vertrouwenspersoon maakt hierover, direct bij begin aanvang van zijn werkzaamheden, afspraken met zijn leidinggevende.

Tevens is vastgelegd dat de vertrouwenspersoon, met het oog op de privacy, de beschikking te krijgt over een ruimte voor het voeren van vertrouwelijke gesprekken. Deze ruimte dient steeds op eenvoudige wijze en op korte termijn beschikbaar te zijn. In het Kader worden verschillende suggesties gedaan hoe hier in de praktijk invulling aan kan worden gegeven.

Datum

Kenmerk

2023-0000273208

Algemene verordening gegevensbescherming

In het Kader worden aanwijzingen gegeven op welke wijze de vertrouwenspersonen invulling dienen te geven aan de verplichtingen die voortvloeien uit Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De vertrouwenspersonen dienen hier hun werkwijze op aan te passen.

Aan de hand van een Data Protection Impact Assessment (DPIA) zijn de privacy risico's in kaart gebracht. Op basis van een DPIA is een PAR-advies uitgebracht. De conclusie is dat rechtmatigheid van de verwerking voldoende is onderbouwd en dat de privacy risico's als laag kunnen worden beschouwd.

Ten behoeve van de vertrouwenspersonen wordt een factsheet ontwikkeld, waarin specifiek aandacht wordt geschonken aan de geheimhoudingsplicht en de verplichtingen voortvloeiende uit de AVG.

Aan de opleidingsinstituten, die de opleiding voor vertrouwenspersonen verzorgen, zal worden gevraagd om de AVG als een vast onderdeel in de basisopleiding op te nemen.

Werking en overgangsbepaling

Het Kader is van toepassing op alle vertrouwenspersonen werkzaam binnen het Rijk. Dus ook op de zittende vertrouwenspersonen, alleen met uitzondering van de paragraaf "Aanwijzen vertrouwenspersonen" (zie Hfst.8).

De in het Kader genoemde termijn van vier jaar en het addendum is alleen van toepassing op nieuwe, nog aan te wijzen vertrouwenspersonen. Wat betreft de zittende vertrouwenspersonen, wordt deze paragraaf eerst van kracht bij verlenging van de aanwijzing.

In het geval dat bij de aanwijzing van de zittende vertrouwenspersoon geen termijn is afgesproken (aanwijzing voor onbepaalde tijd) is het aan de departementen zelf om met de zittende vertrouwenspersonen afspraken te maken over een overgangsregeling.

Communicatie

De Ministeries zijn primair verantwoordelijk voor de implementatie van het Kader en het informeren van de vertrouwenspersonen. BZK zal het Kader bekend maken op het Rijksportaal. Tegelijkertijd worden medewerkers actief geïnformeerd dat zij in voorkomende gevallen een beroep kunnen doen op vertrouwenspersonen.

Door BZK worden voorlichtingsbijeenkomsten verzorgd. Daarnaast zal O&P Rijk worden gevraagd om tijdens netwerkbijeenkomsten van vertrouwenspersonen aandacht te besteden aan het Kader.

Evaluatie

Voorgesteld wordt het om het Kader drie jaar na inwerkingtreding te evalueren. Met de GOR Rijk worden hierover nadere afspraken gemaakt. Onderdeel van de evaluatie zijn in ieder geval:

- De beschikbaarheid van vertrouwenspersonen (continuïteit)
- De wijze waarop de vertrouwenspersonen worden geselecteerd
- De termijn van aanwijzing

Datum

Kenmerk

2023-0000273208

- De borging van de kwaliteit van het vertrouwenswerk
- De wijze waarop signalen vanuit de organisatie worden verwerkt
- De faciliteiten die de vertrouwenspersonen worden geboden.

Uw instemming

Graag bespreek ik tijdens de overlegvergadering op 5 juni 2023 dit instemmingsverzoek met u. Uw reactie op mijn instemmingsverzoek zie ik hierna graag zo spoedig mogelijk tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. M.R. Schurink
Secretaris-generaal

Bijlagen:

1. Kader uniforme basiseisen vertrouwenspersonen Rijksoverheid
2. Bijlage 1. Format Addendum voor werknemer in dienst vóór 1 jan. 2020
3. Bijlage 2. Format Addendum voor werknemer in dienst ná 1 januari 2020
4. Bijlage 3. Handreiking voor de beoordeling van de basisopleiding vertrouwenspersonen
5. Data Protection Impact Assessment (DPIA) vertrouwenspersonen, definitief
6. Definitief PAR-advies vertrouwenspersonen.